

Grad bliver en Prøve i Detailkundskab og ikke saaledes, som den burde være det, i særdeleshed en Prøve i Hovedgrundsetningerne for Videnskaben samt en Prøve paa, hvorvidt Bedkommende paa en saadan Maade selvstændigt har sat sig ind i sin Videnskab, at han kan bevæge sig med fuld Sikkerhed og Frihed i den. Det er nu ingenlunde min Mening at ville udtale, at en vis Gaaen i Detail ikke er aldeles nødvendig for en grundig videnskabelig Uddannelse, og det er heller ikke min Mening, at en saadan aldeles kunde undgaaes, men det kan neppe nægtes, at, naar — som det har viist sig — Detaillen indtager et saadant Omraade, at de Studerende ofte maae anvende 5, 6 à 7 Aar paa at tage Examen og endda i Grunden væsentligst indskrænke sig til at lære deres Collegier udenad, saa bliver det ikke alene saaledes, at deres Studium optager en usforholdsmæssig Tid, men tillige saaledes, at de ikke kunne faae den Tid, som de bør have, til virkelig selv grundig at gennemgaae og gennemtænke det, som egentlig maa være Hovedtanken og grunde faste Støttestrukturer i deres Videnskab. Dette troer Fleertallet at kunne afhjælpe ved at gaae over til Examencommissioner, idet vi ikke kunne see Andet, end at Andet naturligen er knyttet netop til og fremstaaet ved den Omstændighed, at den, som examinerer tillige er den Lærer, der har givet disse Details, og som, naar han kommer ind paa Spørgsmaal vedrørende dem, da tildeels uvilkaarligt kommer ind paa dem i et meget betydeligt Omfang. Og selv hvor Læreren mulig ikke gjør dette ved Examinationen, have Studenterne dog maattet forberede sig derpaa, thi de have ikke vidst og ikke kunnet vide, hvorvidt han vilde komme ind herpaa eller hvorvidt han vilde undlade det. En anden Anse, der er kommen frem med Styrke, er, at det er nødvendigt for de Studerende at tilegne sig Profesorerenes særegne Anskuelser, saalænge den Tilstand bestaaer, at det er Læreren selv, der examinerer. Og for sig er det ganske naturligt, at, naar en Mand grundigt har studeret et Fag og har doceret det for de Studerende, saa vil han have Banskellighed ved at frigjøre sig for at fordre sin Fremstilling og sin Opfattelse. Det er ogsaa almin-

deligt bekjendt, at flere Profesorer have fordret deres Anskuelse gjengiven, endog saa naar den samme Videnskab er bleven doceret af en anden Professor, som i væsentlige Punkter har hyllet andre Meninger, eller naar de ved at læse over deres egentlige Fag ere komne til at berøre et andet Fag, skjøndt den Professor, hvis Hovedfag dette var, stod paa et andet Standpunkt, saaledes at de Studerende ofte have, om jeg tør bruge det Udtryk, maattet holde paa rede Haand, naar de skulde til Examen, forskjellige Opfattelser, efter som de maatte blive examinerede af den ene eller af den anden Professor. (Brix: Det er ikke Tilfældet.) So, det er Tilfældet og jeg skal tilføie for mit eget Bedkommende, at jeg har ved Examen maattet gjøre Rede for — og jeg nævner dette, da jeg hører, at man gjør Modsigelse imod, hvad jeg om dette Punkt fremfører — har maattet gjøre Rede for oeconomiske Principer, som efter min Mening vare fuldstændig falske, og som, hvis jeg havde foresat dem for en oekonomisk Professor, vilde have bragt ham til at erklære, at jeg ikke forstod mig paa det Fag, som jeg blev examineret i. Og dette er ikke et enestaaende Exempel, thi de Studerende ere jo fornuftigviis nødte til at tage Sagen saaledes; hvad det kommer an paa paa Examensdagen, det er nemlig at stille sig paa en saadan Maade fra Prøven, at det Stempel, Examinanden skal føre med sig hele Livet igjennem, ikke bliver væsentlig forringet, medens det er af mindre Betydning for de Paagjældende, om de den Dag skulle udtale Noget, som i og for sig ikke er deres Anskuelse, da de jo i hele deres Liv senere have Leilighed til at gjøre denne gjældende, naar og hvor de mene at have Opfordring dertil. Hertil slutter sig og hermed staaer i nær Forbindelse, at der ved vort Universitet blandt de Studerende findes en beklagelig Mangel paa egentlig selvstændigt Studium; og hvorledes skulle de ogsaa kunne faae Leilighed og Tid til at lægge sig efter et saadant, naar deres Tid er fuldstændig optagen med Tilignelsen af en Masse Enkeltheder, og de tilmed stadig maae føle Trykket af at skulle examineres af den Mand, der selv har doceret, og ligeoverfor hvem de nærmest ere henviste til at skulle gjen-